

κοδεσπότου διηγοῦντο κρυφίως μεταξύ των παραδόξους τινάς ιστορίας περὶ τοῦ Βαλεντίνου. Εἶχε καταβῆ διὰ τῆς ἑσίας εἰς τὸν θάλαμον μιᾶς βαρωνίδος, εἶχε πηδήσει ἀπὸ τὸ παράθυρον μιᾶς δουκίσσης κατοικούσης εἰς τὸ πέμπτον πάτωμα, καὶ ὅλα ταῦτα ἀπὸ ἔρωτα καὶ χωρὶς νὰ πάθῃ τίποτε κτλ., κτλ.

Η Κυρία Δελωναὶ εἶχεν ἀρκετὴν φρόνησιν ὥστε νὰ μὴ διδῷ ἀκρόσιν εἰς τοιαύτας μωρολογίας ἀλλ᾽ ἵσως θὰ ἐκαμενε καλλίτερα νὰ τὰς ἀκροάζετο, παρὰ ν' ἀκούῃ λέξιες τινάς ἐξ αὐτῶν κατὰ τύχην. Τὸ πᾶν ἐξαρτᾶται συχνάκις, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ἐκ τῆς στάσεως μὲ τὴν ὁποίαν παρουσιάζεται τις. Διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ὡς οἱ μαθηταὶ, ὁ Βαλεντίνος τῆς εἶχε πάρει τὸν ἀέρα. Διὰ νὰ τὸν ἐπαπλήξῃ ὅτε ἥλθεν, ἐπερίμενεν αὐτὴ νὰ τῆς ζητήσῃ συγγράμμην. Ἀλλ' ὡς ἐνοεῖτε, ἔκεινος ἐπρόσεξε νὰ μὴ πέσῃ εἰς τοιοῦτον σφάλμα. Ἄν δὲ Βαλεντίνος ἦτον ὅπως ἐνόμιζεν αὐτὸν ἡ Κυρία Δελωναὶ, ἀνθρώπος δηλαδὴ ἐρωτικῶν θριάμβων, δὲν θὰ ἐπετύγχανεν ἵσως πλησίον τῆς, διότι τότε θὰ ἥσθανετο αὐτὴ τὴν μεγάλην του ἐπιτηδειότητα καὶ τὴν πολλήν του εἰς ἑαυτὸν πεποίθησιν ἀλλ' αὐτὸς ἔτρεμεν ὅτε τὴν ἡγγιζε καὶ τὸ τεκμήριον τοῦτο τοῦ ἔρωτος, ἡνωμένον μὲ ὄλιγον φόδον ἐτάραττε συνάμα τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν καρδίαν τῆς νέας γυναικός. Δὲν ὠμίλησαν ποσῶς περὶ τοῦ ἑστιατορίου τοῦ συμβολαιογράφου, ἀλλ' ἀμφότεροι ἐφαίνοντο ὅτι τὸ ἐλησμόνησαν ὅταν ὅμως ἐδόθη τὸ σύνθημα τοῦ χοροῦ καὶ ὁ Βαλεντίνος ἥλθε νὰ προσκαλέσῃ τὴν χήραν, ἐχρειάζετο ἐξ ἀνάγκης νὰ τὸ ἐνθυμηθοῦν.

Ο Βαλεντίνος μ' ἔβεβαίωσεν ὅτι πώποτε δὲν εἶχεν ἰδεῖ ὡραιωτέραν μωρόπην ἀπὸ τὴν τῆς Κυρίας Δελωναὶ, ὅταν ὑπῆγε νὰ τὴν προσκαλέσῃ. Τὸ μέτωπον καὶ αἱ παρειαὶ τῆς κατεκαλύψθησαν ἀπὸ ἐρύθημα· δόλον δὲ τὸ αἷμα τὸ ὅποιον εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν ἀνέρρευσε πέριξ τῶν μεγάλων της μαύρων ὄφθαλμῶν, ὡς διὰ νὰ καταστίσῃ ζωηροτέραν αὐτῶν τὴν φλόγα. ἀνηγέρθη κατὰ τὸ ἥμισυ, ἐτοίμη νὰ δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν ἀλλὰ μὴ τολμῶσα· ἐλαφρὰ φρικίσασις συνετάραξε τοὺς ὄμοις της οἵτινες τώρα δὲν ἴσταν γυμνοί. Ο Βαλεντίνος τῆς ἐκράτει τὴν χεῖρα· τὴν ἐσφιγκής ἐλαφρὰ ἐντὸς τῆς ἰδικῆς του, ὡς διὰ νὰ τῇ εἰπῇ: Μὴ φοβεῖσαι πλέον τίποτε· αἰσθάνομαι ὅτι μὲ ἀγαπᾷς.

Ἐσυλλογίσθητε ποτὲ τὴν θέσιν γυναικὸς ἦτις συγχωρεῖ τὸ φίλημα τὸ ὅποιον τῇ ἔκλεψαν; ὅταν δὲ πόσχεται νὰ τὸ ληφομόνησην πράττει περίπου τὸ αὐτὸ ὡς ἔαν τὸ ἐχορήγει. Ο Βαλεντίνος ἐτόλμησε νὰ ἀπευθύνῃ ὄλιγα παράπονα εἰς τὴν Κυρίαν Δελω-

ναὶ διὰ τὴν ὄργήν της· διεμαρτυρήθη ἐναντίον τῆς αὐστηρότητός της, καὶ τῆς ἀπομακρύνσεως ὅπου τὸν εἶχε τιμωρήσει ἔως τότε τέλος, ἀν καὶ μετὰ τίνος δισταγμοῦ, τῇ ἐξήτησε νυκτερινὴν συνέντευξιν ἐντὸς μικροῦ τίνος κήπου κειμένου ὅπισθεν τῆς οἰκίας του, τόπου ἐρήμου, ὅπου κανεὶς πολυπράγμων ὄφθαλμὸς δὲν ἥδυνατο νὰ εἰσιδύσῃ. Δροσερὸν καταπίπτον φέυμα, διὰ τοῦ κελαρύσματός του ἐπροστάτευε τὴν συνδιάλεξιν, ἢ δὲ ἐρημία τὸν ἔρωτα. Κανεὶς θόρυβος, κανεὶς μάρτυς, κανεὶς κίνδυνος. Νὰ ὁμιλῇ τις περὶ τοιούτου μέρους ἐν μέσῳ πλήρους συνανταροφῆς, ἥχουσης τῆς μουσικῆς, ἐντὸς τοῦ σροβίλου τῆς διασκεδάσεως, πρὸς νέαν γυναικα ἥτις ἀκροάζεται, ἥτις δὲν λέγει οὔτε ναι οὔτε ὅχι, ἀλλ' ἀφίνει νὰ λέγουν καὶ μειδιᾶ. —Ἄ! Κυρία μου, νὰ ὁμιλῇ τις οὗτως περὶ τοιούτου μέρους εἶναι τερπνότερον ἵσως παρὰ νὰ εὑρίσκεται εἰς αὐτό.

Ἐνῷ ὁ Βαλεντίνος ἐξαμοιλογεῖτο ἄνευ ἐπιφυλάξεως, ἡ χήρα ἤκουε χωρὶς νὰ σκέπτεται. Ἀλλοτε μὲν ἀντέταττε δειλήν τινα ἐνστασιν εἰς τὰς φλογερὰς ἐπιθυμίας, καὶ ἄλλοτε ἐπροσποιεῖτο ὅτι δὲν ἤκουε πλέον καὶ ὅμως ἀν τῇ διέφευγε καμμία λέξις, ἐρυθριῶσα ἥρωτα τί εἶχεν εἰπεῖ ὁ Βελεντίνος. Ἐπροσπάθει ἡ χεὶρ τὴν ὅποιαν ἐσφιγγεν ὁ Βαλεντίνος, νὰ ἥναι ψυχρὰ καὶ ἀκίνητος, καὶ ὅμως αὐτὴ ἔκαιεν. Όταν δὲ εὐρέθησαν πάλιν μόνοι εἰς τὸ ἑστιατόριον, ὁ Βαλεντίνος οὔτε ἐσυλλογίσθη καν νὰ ταράξῃ τὸν ρεμβασμὸν τῆς χορεύτριας του καὶ, ἀντὶ ἐπιθυμίας, ἡ Κυρία Δελωναὶ, εἶδεν ἔρωτα. Τί νὰ σᾶς εἰπῶ; ή συστολὴ ἔκεινη, καὶ ἐνταυτῷ ἡ τόλμη τοῦ Βαλεντίνου, τὸ δωμάτιον ἔκεινο, ὁ χορὸς, τὰ πάντα τέλος συνέτρεχον εἰς τὸ νὰ αἰχμαλωτισθῇ ἡ κομψὴ χήρα. Ήμέχλεισε τοὺς ὄφθαλμους, ἐστέναξε... καὶ δὲν ὑπεσχέθη τίποτε.

Ίδού, Κυρία μου, διὰ ποῖον λόγον ἡ Κυρία Δελωναὶ ἥρχισε νὰ κλαίῃ ὅταν εὗρε τὸ βινόμακτρον τῆς Μαρκησίας.

(Ἀχο.Ιονθεῖ.)

ALFRED DE MUSSET.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΠΟΡΟΝ.*

ΤΗ ΚΥΡΙΑ Τ.

Εἶχον τὴν εὐτυχίαν, Κυρία μου, νὰ σᾶς συνδέουσα εἰς Πόρον, ὅστις εἶναι τόσον ὠραῖος, ὡστε

* Ο Κ. Μαρτίνος Βρετός ἐξαχολουθεῖ τρίτον τοῦτο ἔτος ἐν

καὶ χωρὶς τούτου ἐδύνατο νὰ κινήσῃ τὸν ἐνθουσιασμόν μου. Βλέπουσα, καὶ, ως ὑποπτεύω, συμφερούμενη αὐτὸν, εἶχετε τὴν ἐπιείκειαν νὰ ζητήσητε παρ’ ἐμοῦ σύντομον περιγραφὴν τῆς ὁδοιπορίας μας, καὶ εἶχον τὴν ἀπεριτκεψίαν νὰ τὴν ὑποσχεθῶ. Ἀλλὰ παρετήρησα ὅτι δύσκις ἐλάφισαν τὸν κάλαμον νὰ περιγράψω τὸν Πόρον, πᾶν ἄλλο περιέγραφον ἢ αὐτόν. Τότε, ἐν τῷ φόβῳ μου μὴ φανῶ παραβάτης τοῦ λόγου μου, καὶ ἐν τῷ ἔτι μεῖζον μὴ σᾶς παροργίσω, ἡνέῳξα τὰς παλαιὰς σημειώσεις μου, καὶ ἐν αὐταῖς εὔρον σελίδας τινὰς ἀναφερομένας εἰς ἀρχαιοτέραν μου ἐκεῖ ἐκδρομὴν, καὶ προσδιωρισμένας εἰς πρόχειρον μὲν ἐφόδιον τοῖς μέλλουσιν ἵστως ν’ ἀκολουθήσωσι τὰ ἔχη μου, εἰς μικρὰν δὲ, — μικροτάτην τῷ ὅντι, — ἀπόζημιώσιν τοῖς προτιμῶσι νὰ ὁδοιπορῶσι χωρὶς νὰ μετακινῶνται ἐκ τῆς γωνίας των.

Ταύτας εὐαρεστήθητε νὰ δεχθῆτε εἰς λύσιν τῆς ὑποσχέσεως. Οἱ Πόροι ἡτον καὶ τότε τοιοῦτος οἶνος τὸν εἰδατε, ἀν δέχῃ καὶ οἶγεν τὸν εἶδα, ὅταν τὸν ἐθελεπον συνοδεύωντας.

Α. Ρ.

Η Ἑλληνικὴ ἀτμοπλοϊκὴ ἑταιρία δὲν ὑφίστατο τότε εἰσέτι ἔκτακτον δ’ ἀτμοκίνητον, δι’ οἶον δήποτε λόγον ὑπηρεσίας εἰς Πόρον σταλέν, ἐπέτρεψε καὶ εἰς ἄλλους τινὰς, καὶ εἰς ἐμὲ, νὰ ἐπιβασθῶμεν. Οἱ λιος ἀνέτελλε μόλις, ὅταν ἀνεσπῶμεν τὴν ἀγκυραν, καὶ εἶχε τι μαργικῆς ὀπτασίας ἡ λευκὴ πόλις ως ἀναδυομένη ἐκ τῶν ὑδάτων, καὶ ἡ στιλπνὴ ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης, ἐφ’ ἣς τὰ πλοῖα κατωπτρίζοντο, καὶ ἐφαίνοντο μαργικῶς ὀλισθαίνοντα, καθ’ ὅσον βραδέως ἡμεῖς χωροῦντες τὰ παρηλλάτομεν.

Καὶ ἐγὼ καὶ οἱ λοιποὶ ἐπιβάται ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἰστάμενοι, ἐβόσκομεν τοὺς ὄφθαλμοὺς εἰς τὸ ὥραιον τοῦτο θέαμα, καὶ διεκοινοῦμεν πρὸς ἀλλήλους τὰς παρατηρήσεις ἡμῶν.

— Καὶ ὅμως, εἶπον ἐγὼ, ὅταν πρὸ τριάκοντα ἐτῶν εἶδα κατὰ πρῶτον τὸν Πειραιᾶ, ἐν μόνον ἀ-

Παρισίοις τὴν ἔκδοσιν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου ἦν ἀνέλαβε μετ’ εὐγενοῦς καὶ ἀξιεπαίγου ζῆλου. Τὸ ἐφετεῖνὸν Ἡμερολόγιον ὑπερτερεῖ τῶν προγενεστέρων καὶ κατὰ τῶν εἰκόνων τὴν πληθὺν καὶ τὴν ἐντέλειαν, καὶ κατὰ τῆς ὥλης τὴν τερπνότητα καὶ τὴν ποικιλίαν. Διսτυχῶς ὅμως ὀλίγοι εἶναι οἱ ἐν Ἑλλάδι ἐννοῦντες τὴν διαφορὰν τοῦ Ἐθνικοῦ Ἡμερολογίου ἀπὸ τοὺς συνήθεις Καζακιανούς, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Ἐθνικόν Ἡμερολόγιον δὲν ὑπερτελούσει ἀναγνώστας ἐν Ἑλλάδι. Νομίζοντες ἀδικον νὰ μένωσιν ἔγνωστα τὰ κειμήλια τὰ δύτικα ἐγκλεῖει, ἐτολμήσαμεν ν’ ἀποσπάσωμεν δὲς αὐτοῦ τὸ ἀντοτέρω διῆγημα τοῦ Κ. Α. Ραγκαχεῆ.

λιευτικὸν πλοιάριον ἦτον ἡγκυροβολημένον ἐντὸς τοῦ λιμένος, καὶ δύω ἑρείπια καλυψόντα εἰς τὴν ἔρημον παραλίαν.

— Όπου, ἀπόντησεν ἄλλος, δι’ ὀλίγον ἐγνώριζον, πρὸ δισχιλίων ἐτῶν ἦτον πόλις πολὺ τῆς παρούσης ἐπισημοτέρα, πλήρης ζωῆς καὶ κινήσεως, πλήρης ναῶν καὶ μεγαλοπρεπῶν οἰκοδομημάτων.

— Καὶ τῆς πόλεως ἑκείνης ἴδου ἵστως τί μόνον μένει, εἶπε τὰ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ἀκατοικήτου πλευρᾶς τοῦ λιμένος σωζόμενα ἑρείπια εἰς ἐμὲ δεικνύουσα ἡ σύζυγος τοῦ προλαλήσαντος, ἦν θέλω ἀρκεσθῇ ὄνομάζων διὰ μόνου τοῦ χυρίου αὐτῆς ὀνόματος, Κυρίαν Ἀγγελικήν. Τὴν Κυρίαν ταύτην ἐγνώριζον ἐτί δύλιγότερον τοῦ ἀνδρός της. Ἠτον δὲ νέα, πρὸ δύω, νομίζω, ἐτῶν νυμφευθεῖσα, καὶ ἡ ὥραιοτάτη τῶν συνοδοιπόρων ἡμῶν. Ἱστως τοῦτο δικαιοιογεῖ τὴν σπουδὴν μεθ’ ἣς τῇ ἀπόντησα, ὅτι τὰ τείχη ἑκεῖνα δὲν ἀπετέλουν μέρος τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὅτι οἱ Τριάκοντα τύραννοι ὠχύρωσαν δι’ αὐτῶν τὴν Ἡετιωνείαν λεγομένην ἄκραν, ὅπως, καταπροδίδοντες τὴν πατρίδα των, παραδώσωσι τὸ φρούριον εἰς τοὺς φίλους των καὶ ἔχθροὺς αὐτῆς, τοὺς Δακεδαμονίους. Ἀλλὰ μεταξὺ λέγων, μετεμελήθην ὅτι, ὅπως παρατείνω τὴν εὐχαρίστησιν τῆς μετ’ αὐτῆς συνδιαλέξεως, ἐφωρώμην σχολαστικῶς εἰς αὐτὴν ἱστορικὰς γηώσεις ἐπιδεικνύων, εἰς ἀς βεβαίως ὀλίγον ἐνδιεφέρετο.

Πόσον ἡμην ἡπατημένος! Μόλις εἶδεν ὅτι ἐγνώριζον τινὰ περὶ τούτων, καὶ ὅτι δὲν ἐβαρυνόμην νὰ τὰ λέγω, τούλαχιστον εἰς αὐτὴν, καὶ δὲν ἐπαυεν ἐρωτῶσα, ως ὄμολογῷ, ὅτι οὐδὲ ἐγὼ ἐπαυτῶν, εἰ καὶ λίαν ἀμφίσολον, ἀν ἀπήντων πάντοτε ἀκριβῶς πρὸς τὰς ἐρωτήσεις. Οὕτως ἀνακρινόμενος, τῇ εἶπον ἀλληλοδιαδόχως, ὅτι ἡ πόλις ἑξετείνετο κατὰ τὸ βάθος καὶ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ λιμένος, ὅτι τὸ ἀκρωτήριον τοῦτο ἐκαλεῖτο Ἀλκιμος, ὅτι ὠχυρώθη ὑπὸ τοῦ Θεμιστοκλέους, καὶ ὅτι διετήρει πολλὰ ἔτι καὶ ἐπίσημα λείψανα τοῦ ἀρχαίου τείχους.

— Ή δὲ καλὴ Τερψιθέα δὲν μοὶ λέγετε, εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, τί ἦτον τὸ πάλαι; Εἴχον εἰς αὐτὴν οἱ ἀρχαῖοι παγωτὰ καὶ μουσικὴν, ως εἴχομεν χθὲς τὸ ἐσπέρας; Συνέρρεεν εἰς αὐτὴν πλήθος ὥραιών Κυρίων;

— Παγωτὰ, ἀπεκρίθην, ὅχι μουσικὴν ἵστως εἶχον πλήθος δ’ ὥραιών Κυρίων συνέρρεε πιθανώτατα. Ἐκεῖ, ἡ ἐκεῖ πλησίον, ἰστατο περιφέρμος ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, ἐπικληθείσης Εὐπλοίας, ἀνεγερθεὶς ὑπὸ Κόνωνος μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Κνίδου, ἡ

ὑπὸ Θεμιστοκλέους, μετὰ τὴν ναυμαχίαν τῆς Σαλαμῖνος.

— Ἀλλὰ δὲν μοὶ φάίνεται, παρετήρησεν ἡ Ἀγγελικὴ, ὅτι ἡ Ἀφροδίτη καταπατεῖ ὀλίγον ξένα δικαιωμάτα; Πόθεν αὐτὴ Εὖ.λοια; Τί ἐπεμβαίνει εἰς τὴν θάλασσαν καὶ εἰς τὰς ναυμαχίας;

— Πρῶτον, εἶπα, θάλασσα ἡ ἔηρα, τὰ πάντα ὑπόκεινται εἰς αὐτὴν ἢ εἰς τὸν οὐράνιον τῆς δεύτερον ηξεύρετε ὅτι ἡ Ἀφροδίτη ἐγεννήθη ἐκ τοῦ θαλασσίου ἀφροῦ· καὶ τρίτον ἡ Κνιδος, ὅπου ὁ Κόνων κατεναυμάχησε τοὺς Λακεδαιμονίους, ἦτον πόλις εἰς τὴν Ἀφροδίτην ἀφιερωμένη.

— Καὶ τέταρτον, προσέθηκεν εἰς κομψεύμενος νεανίας πλησίον μου, ὅταν ἡ Ἀφροδίτη ὁδοιπορῇ δι' ἀτμοπλοίου, ἀπὸ θεᾶς τῶν οὐρανῶν μεταβάλλεται εἰς θεὰν τῆς θαλασσῆς.

Οἱ ἀνούσιοι οὗτοι χαριεντισμὸς ὡς νὰ μὴ δυσηρέστησεν ὅσον περιέμενον τὴν Ἀγγελικὴν, καὶ τὸ βλέμμα δι' οὐ ἀπήντησεν εἰς αὐτὸν δὲν μοὶ ἐφάνη φιλαρέσκου τινὸς ἐκφράσεως ἀπηλλαγμένον. Ἐκ τούτου ἐνθαρρύνθεὶς ὁ νέος ἐρμηνευτὴς, ὅταν διηρχόμεθα τὸ στόμιον τοῦ λιμένος, ἐλεγε πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν·

— Φαντασθῆτε, Κυρία, ὅτι εἰς τοὺς τεχνητοὺς τούτους σκοπέλους, ὅπου σήμερον ἔχομεν δύω φανούς διὰ νὰ ὀδηγῶστε τὰ πλοῖα διὰ νυκτὸς, οἱ ἀρχαῖοι εἶχον στήσει δύω φοβεροὺς λέοντας, ὡς ἂν ἡ θελον νὰ φάγωσιν ἡ νὰ διώξωσι τοὺς εἰσπλέοντας. Δὲν ἥσαν σοφοὶ ἄνθρωποι οἱ ἀρχαῖοι;

— Παράδοξος ἡ ἴδεα των! εἶπεν ἡ Ἀγγελικὴ, ἀπευθυνομένη πρὸς ἐμὲ, νὰ ἀνέθεωρει ὑπεύθυνον ὅλων τῶν ἀτοπιῶν τῶν ὀρχαίων.

— Παράδοξος ἵσως, ὅχι ὅμως καὶ ἀληθής, ἀπεκρίθη ἐγὼ, φιλεκδίκως πως διακείμενος πρὸς τὸν ψυχρολόγον ἐκείνον νεανίαν, καὶ πρὸς τὴν εὐμενῶς δεχομένην τὰς ψυχρολογίας του.

— Πῶς ὅχι ἀληθής; ἀνέκραξεν οὗτος. Οἱ δύω λέοντες, Κύριέ μου, εἶναι εἰς τὸν ναύσταθμον τῆς Βενετίας, ὅπου τοὺς ἔφερον οἱ Βενετοί ὅταν κατέκτησαν τὰς Ἀθήνας. Καὶ δὲν ἥξεύρετε, ὅτι ἀπ' αὐτῶν ὁ Πειραιεὺς ὡς πρὸ ὀλίγου ἀκόμη πόνομάζετο Ιράκος;

— Τὸ ἥξευρω, ἀπεκρίθη ἐγὼ ὀλίγον ἔηρῶς, ἀλλὰ οἱ λέοντες εἰς τὸν ναύσταθμον τῆς Βενετίας εἶναι τρεῖς καὶ ὅχι δύω· καὶ ἐξ αὐτῶν ἔνα μόνον ἔλασθεν ὁ Μοροζίνης ἐκ Πειραιῶς, τοὺς δὲ ἄλλους δύω ἀλλαχόθεν τῆς Ἀττικῆς· καὶ ὃ ἐν Πειραιεῖ δὲν ἴστατο ἐφ' ἐνὸς τῶν σκοπέλων τούτων, ἀλλὰ κατὰ τὸν μυχὸν τοῦ λιμένος, περὶ τὴν ἀποβάθραν ἐκεῖ πρὸ τῆς πλατείας τοῦ Οθωνοῦ.

— Εἶστω ὅπως θέλετε, εἴπεν ὁ νεανίας, ως ὀλίγον δυσαρεστηθεὶς ἐκ τῆς ἀντιφήτεως. Δὲν ἐπαγγέλλομαι τὸν ἀρχαιολόγον. Χάρισμά σας ἡ ἀρχαιότης, ὅταν ἔχω ἐνώπιόν μου τὰ θέλγητρα τῆς νεότητος.

Καὶ τὰς ὁπωσδικαν προπετεῖς ταύτας λέξεις ἀπηνύθυνε δι' ἐνὸς κατακτητικοῦ βλέμματος πρὸς τὴν Ἀγγελικὴν, ἥτις ὅμως τὴν φορὰν ταύτην ἔμεινε σοβαρὰ, καὶ ἐκ τούτου ὑθέλησα νὰ συμπεράνω ὅτι δὲν ἥτον ἐντελῶς ἐστερημένη τῆς λεπτότητος τοῦ αἰσθήματος, ἥν διδωστιν ἡ εὐγένεια τῆς φύσεως καὶ τῆς ἀγωγῆς. Νομίζω μάλιστα ὅτι ἐπίτηδες ἀμέσως μετὰ ταύτα ἀπετάθη εἰς ἐμὲ καὶ οὐχὶ εἰς ἑκεῖνον, καὶ μὲν ἡρώτησε ποῦ εἶναι ὁ τάφος τοῦ Ἀνδρέου Μιαούλη, καὶ ποῦ ὁ τοῦ Θεμιστοκλέους.

Κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν της τῇ ἔδειξα αὐτοὺς, τὸν μὲν ἀφανῆ ἐπὶ τῆς ἐρήμου ἀκτῆς, τὸν δὲ τῆς μεγαλοπρεπείας αὐτοῦ λείψανα σώζοντα ἐπὶ τῆς ἐσχάτης του Αἰγαίου ἄκρας, κατέναντι τοῦ ὑγροῦ σταδίου τῆς ἐνδόξου του ναυμαχίας· καὶ τῇ παρετήρησα πόστον λαμπρῶς ἥξευρον οἱ ἀρχαῖοι νὰ ἐκλέξωσι τὸν τάφον τοῦ ἥρωος τῶν θαλασσῶν.

— Εἶκει, τῇ εἶπον, εἰσπέων δι' αἰώνων δροσερὰν τοῦ πελάγους τὴν αὔραν, ἀκούει τὸ ὄνομά του ἀντηγούν εἰς πᾶν θραυσμόν κῦμα. Ἐκεῖ βεβαίως ὄρθια καὶ μεγάλη ἡ σκιά του τὴν νύκτα ἐπισκοπεῖ τὴν θάλασσαν χρυσῆν ὑπὸ τῆς σελήνης, καὶ βλέπει ἐν αὐτῇ φερόμενα τὰ ναυάγια τῶν Περσῶν, καὶ δαφνοστεφεῖς τὰς Ἑλληνικὰς τριήρεις καταπλεούσας εἰς Πειραιᾶ.

Τὸν ὁπωσδικαν πεψυσμένον τοῦτον διθύραμβον ἔλεγον ὅμως παιζόν μᾶλλον ἡ σπουδάζων, καὶ ἥμην ἔτοιμος νὰ δεχθῶ στωχῶν τοὺς δικαίους χλευασμούς τῆς Ἀγγελικῆς, ὅταν μετ' ἐκπλήξεως τὴν ἥκουσα ἀπαντῶσαν.

— Άν οἱ ξένοι θέλουν νὰ ἐννοήσουν τὶς ἡ διαφορὰ μεταξὺ ἥμῶν καὶ μεταξὺ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, ἀρκεῖ νὰ ρίψουν ἐν βλέμμα ἐδὼ, εἰς τοὺς δύω τούτους τάφους τοῦ Θεμιστοκλέους καὶ τοῦ Μιαούλη. Τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐθνῶν νομίζω ὅτι δύναται νὰ μετρηθῇ πρὸς τὴν τιμὴν, ἥν ἀπιδίδουσιν εἰς τοὺς μεγάλους των ἄνδρας.

Καὶ ἐν ᾧ ἔλεγεν, ἐρύθημα ἀνέβη ζωηρώτερον εἰς τὰς παρειάς της, αὐξήσαν τὴν ἀνθεύσαν τῆς καλλονήν, καὶ φανέν μοι ὡς οἰωνὸς ὅτι ἐνυπτῆρχεν εἰς τὸν χαρακτῆρά της καὶ τι ἐνθουσιάδες, ἔξαγράζον κατὰ τι τὰ σπέρματα τῆς φιλαρεσκείας, ἀ εἶχον νομίσει ὅτι παρετήρησα εἰς αὐτόν.

Ἐν τούτοις δὲ προύχωρει τὸ ἀτμοκίνητον, καὶ

παρετέλεύσαμεν πρῶτον τὴν ξηρόνησον λειψοχυτίλαρ, τὴν ἀρχαίαν Ψυττάλειαν, ἐφ' ἣς κατὰ τὴν μεγάλην ναυμαχίαν ἦν τεταγμένος ὁ Ἀριστεῖδης· μετ' αὐτὴν διήλθομεν ἐμπρὸς τῆς ἐπὶ πλείστον τραχείας ἀνατολικῆς πλευρᾶς τῆς Σαλαμίνος· ἐπειτα δὲ προσεπελάσαμεν εἰς τοὺς κυματοῦντας χρημνώδεις ἡ χλοεροὺς λόφους τῆς Αἰγίνης, καὶ ἐφ' ἐνὸς αὐτῶν εἴδαμεν γραφικῶς ἵσταμενον τὸ ὠραῖον ἐρείπιον τοῦ ναοῦ.

— Μὲς βλέπομεν τώρα ἐγτεῦθεν τὴν Αἴγιναν, εἶπεν ἡ Ἀγγελική, τοὺς ποικίλους αὐτοὺς λόφους, καὶ τοὺς διεσπαρμένους λευκοὺς οἰκίσκους μεταξὺ τῶν δασῶν, καὶ τὸν στέφοντα αὐτοὺς μετὰ τοσούτου μεγαλείου ἐκεῖνον ναὸν, χωρὶς, ἐκ τῆς ἀποστάσεως, οὐδὲν ἔχος νὰ φαίνηται τῆς νέας ζωῆς, δὲν ἡμποροῦμεν νὰ φαντασθῶμεν, ὅτι μετέθημεν αὕψης εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἐλλάδα, καὶ ἔχομεν πρὸ ὄφθαλμῶν μίαν τῶν ὠραιοτέρων αὐτῆς σκηνογραφιῶν;

Η Ἀγγελική εἶχε δίκαιον. Αὐτὸ τοῦτο ἡσθανόμην καὶ ἐγὼ, χωρὶς νὰ ἡζεύρω νὰ τὸ ἐκφράσω. Οἱ δὲ οἱ συνοδοιπόροι συνελθόντες, παρετηροῦμεν τὸν ναὸν εἴτε διὰ τῶν ὄφθαλμῶν, εἴτε διὰ τοῦ τηλεσκοπίου, καὶ ἐδιδάσκομεν ἀλλήλους, ὅτι ἡν αὐτὸς ἀφιερωμένος τῇ Ἀθηνᾷ, καὶ οὐχὶ, ὡς τινες τὸν νομίζουσι, τῷ Πανελληνιῷ Διῖ, ὅτι ὥκοδομήθη ἡ ἀνωκοδομήθη ἀμέσως μετὰ τὰ μηδικὰ, ὅτι πολλὰ αὐτοῦ ἀγάλματα, περιεργότατα διὰ τὴν ἀρχαίκην τῶν γλυφιδῶν, ἀνεσκάφησαν περὶ αὐτὸν δέκα ἔτη πρὸ τῆς Ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ὅτι ἀγορασθέντα υπὸ τοῦ φίλου καὶ θαυμαστοῦ τῆς Ἐλληνικῆς τέχνης, τοῦ βασιλέως τῆς Βαυαρίας, κοσμοῦσι σήμερον τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦ Μονάχου Μουσείον.

*Ἀλλὰ περὶ μόνα ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα δὲν περιεστρέφοντο πᾶσαι ἡμῶν αἱ συνδιαλέξεις. Ἡ συναναστροφὴ, ἐξ ἀτόμων πάσης ἡλικίας, πάσης διαθέσεως καὶ παντὸς γένους ποικίλη, ἡτον φαιδρὰ καὶ εὐάρεστος, καὶ ἡ ζωηρότης τῶν διαλόγων ἔβραχυνεν ἔτι μᾶλλον τὸν βραχὺν διάπλουν. Μεταξὺ δὲ τῶν κυριῶν ἡσάν τινες καὶ νεότητος καὶ κάλλους καὶ εὐφυΐας οὐχὶ ἀδικαιολόγητον ἀξίωσιν ἔχουσαι. Τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως, ύπερ πάσας ἐσυμβιβαζόμην μετὰ τῆς Κυρίας Ἀγγελικῆς. Αὐτῆς ἡ καλλονὴ ἡτον ἔξοχος, καὶ ὅταν ἐβλεπον τὴν νεαράν, καὶ οὗτως εἰπεῖν αἰθερίαν ἐκείνην μορφὴν διαγραφομένην ἐπὶ τῆς κυανῆς θαλάσσης, μοὶ ἐπήρχετο ὅτι δὲν εἴπε τόσον κοινὸν λόγον ὁ νεανίας ἐκεῖνος, ὃσον κατ' ἄρχας μοὶ ἐφάνη, ὅταν ὡμίλησε περὶ τῆς Ἀφροδίτης ὁδοιπορούστης διὰ τοῦ ἀτμοκινήτου. Ἡ φαιδρότης τοῦ χαρακτῆρός της ἦν ἀνέξαντλητος,

καὶ σπανιώτατα συνεσκίαζεν αὐτὴν λεπτότατον νέφος, τοιαὶ ἀδιράτου εὔαισθησίας, φωλευούστης εἰς τὰ ἐνδότατα τῆς καρδίας της βάθη. Τὸ δὲ πνεύμα της, κεκοσμημένον δι' ἀναγνώσεων, εἶχε καὶ τινα πρωτοτυπίαν, ἡτις ἐνίστε ἐξέπληξε καὶ πάντοτε ἡρεσκε.

Καὶ ὅλα μὲν ταῦτα καλὰ, καὶ μὲ εἴλκουν, ὡς εἶπον, πρὸς αὐτὴν μᾶλλον ἡ πρὸς τὰς ἄλλας συνοδοιπόρους· ἀλλὰ δὲν ἡζεύρω τί παθὼν τὴν ἐκάκιζον ὀλίγον δι' ὁ ὑπώπτευσα μικρὸν σύμπτωμα φιλαρεσκείας εἰς τὸν χαρακτῆρα της.

— Ή! δὲν βλέπετε, μοὶ εἶπεν, ὅταν ἡμεθα ποτὲ μόνοι, δὲν θαυμάζετε ἀρκούντως τὴν λαμπρὰν αὐτὴν ἔκτασιν τῆς θαλάσσης! (Εἶναι ἀληθές ὅτι ἔβλεπον τότε τοὺς ὄφθαλμούς της). Ιδέτε! Δὲν σᾶς φαίνεται ρευστὸς σάπφειρος; Δὲν εἶναι ὡς ἂν ἔξετείνετο ὁ γλαυκὸς οὐρανὸς καὶ ὑπὸ τοὺς πόδας μας; Βεβαίως τοιαίτην δὲν ἔβλεπε τὴν θάλασσαν ὁ κακὸς ἐκεῖνος ἀρχαῖος, ὅστις ἐτόλμησε νὰ εἰπῇ τὴν μεγάλην αὐθάδειαν Θάλασσα, πῦρ καὶ γυνή, κακὰ τρία.

— Εξ ἐναντίας, ἀπεκρίθην ἐγὼ χαιρεκακῶν, καὶ δραττόμενος τῆς εὐκαιρίας τοῦ νὰ τὴν τιμωρήσω δι' ὅτι ἀληθῶς οὐδὲν εἶχον ἐγὼ δικαιώματα νὰ παραπονῶμαι. Τὸ κατ' ἐμὲ, νομίζω ὅτι τοιαυτὴν ἐντελῶς ἔβλεπε τὴν θάλασσαν ὅταν εἴπε ταῦτα ὁ ἀρχαῖος ἐκεῖνος.

— Ή! τῷ ὄντι! ἀνέκραζε φαιδρῶς γελῶσα ἡ Ἀγγελική. Είμαι περίεργος ν' ἀκούσω πῶς τὸ πιστεύετε καὶ πῶς τὸ δικαιολογεῖτε.

— Διότι; ἐσπευσα ν' ἀπαντήσω, τώρα μάλιστα ἡ θάλασσα είκονίζει τὸν χείριστον χαρακτῆρα τῆς γυναικός.

— Καὶ ποῖος ν' ἀκούσωμεν, εἶναι οὗτος ὁ χείριστος τῆς γυναικὸς χαρακτῆρος, ὅστις ὁμοιάζει τὴν ωραίαν ταύτην θάλασσαν;

— Τῆς φιλαρέσκου, Κυρία μου. Επιφάνεια ἀκτινοβολοῦσσα, ἀντανακλῶσα τοῦ οὐρανοῦ τὸ μειδίαμα, ἀλλὰ κρύπτουσα ἀχανῆ πυθμένα, ὑπουλον ρεῦμα, καὶ θάνατον. Δὲν ἐδύνατο ὁ ἀρχαῖος, ἀν παρέβαλλε πρὸς φιλάρεσκον γυναικα τὴν θάλασσαν, νὰ μὴ καταριθμήσῃ αὐτὴν μετὰ τῶν μεγίστων κακῶν, ὃσα συντελοῦσιν εἰς τῶν ἀνθρώπων τὸν δυστυχίαν.

— Μεγάλη, ἀπεκρίθη ἡ Ἀγγελική μετά τίνος μορφασμοῦ, εἶναι ἡ αὐστηρότης σας πρὸς ὅτι ὄνομάζετε φιλαρέσκειαν· ἀμφιβάλλω δὲ ἀν ἦναι καὶ πολὺ δικαιά.

— Χαριεντιζομένη ἡ καλὴ νεάνις, ἐξηκολούθησε ἐγὼ, πρὸς μικρᾶς γυναικείας φιλαυτίας ικαν-

ποίησιν ἐνδέσται πάντα τ' ἀκαταμάχητα ὅπλα της, πληροὶ ἀκτίνων τὸ βλέμμα της, μέλιτος τὸ μειδιαμά της, καὶ μελῳδῶν τὴν φωνήν της, μιμεῖται καταψευδομένη τὴν μουσικὴν τοῦ γνησιωτέρου αἰσθήματος, καὶ, ἀφ' οὗ εἰς τὸν χρυσοῦν της ἵστον ἐμπλέξῃ τὸ ἀνύποπτον θῦμά της, τὸ βλέπει ἀδιαφόρως σπαῖρον καὶ βασανιζόμενον, αὐτὴν ἡτις ἀποστρέφεται τῆς ὁδοῦ της μὴ πατήση τὸν μύρμηχα, ἡτις κλαίει ἀν iδῇ εἰς φύακα πνιγομένην τὴν μυῖαν. Ἀπειρικέπτως ἡ χαιρεκάκως, ἀμα ἰδῃ θάλλουσαν ὑπαρξιν, ἔκτεινει τὴν χειρά της νὰ τὴν θραύσῃ, καὶ πρὸ πάντων χαίρει συντρίβουσα τὰς καρδίας, αἴτινες εἰσὶ πλήρεις ἀφοσιώσεως δι' αὐτήν. Καὶ τί ἄλλο νομίζετε, ἡνίκαντο αἱ Σειρῆνες, τὰ μυθολογούμενα ἔκτεινα τέρατα, ἀτινα ἔψαλλον τοσούτον ἐντέχνως μόνον ὅπως θέλξωσι τὸν θαλασσοπόρον καὶ τὸν καταποντίσωσιν;

— Εἰσθε ἀμείλικτος εἰς τὰς κρίσεις σας, εἶπεν ἡ Ἀγγεική. Ἰδοὺ, ἡδη μᾶς παραβάλλετε καὶ πρὸς τέρατα.

— Αἴτιος τῆς βλασφημίας, Κυρία μου, ἀπεκρίθην. Μόνον τὰς τιλαρέσκους γυναικας ἀφορῷ ἡ παραβολὴ ἔκεινη.

Εἰς ταῦτα ἡ Ἀγγεική ἐδάγκασε χαριέντως τὸ χεῖλος, καὶ μὲν ἡπείρησε διὰ τοῦ δακτύλου κατὰ τρόπον ὅστις, ἀν ἥμην μᾶλλον οἰηματίας, ἐδύνατο νὰ μοὶ φανῇ νέον δεῖγμα φιλαρεσκείας. Μὴ θέλων διὰς διπωδόπτοτε νὰ τὴν ἀφήσω ν' ἀπαλλαγῇ τόσον εὐθυνὰ, ἔξηκολούθησα ἐπιμένων.

— Ἄν ἀρπάσῃ τις ἄλλου βαλάντιον, λέγεται κλέπτης, φονεὺς λέγεται, ἀν ἐν βρασμῷ πάθους ἡ ἔξαιροκερδείας, ἀφαιρέσῃ ἄλλου ζωὴν. Ἀλλὰ τι θέλετε νὰ λέγηται εἰ τις διὰ τεχνασμάτων κλέπτει ἄλλου τὴν εὐδαιμονίαν χωρὶς νὰ ἔχῃ ἀνάγκην αὐτῆς, καὶ καταστρέψει αὐτὴν ἄνευ πάθους, ἄνευ συμφέροντος, καὶ δηλητηριάζει τὴν ζωὴν, καὶ δίδει τὸν θάνατον; Ή νομίζετε ὅτι διὰς εὔρε ψυχρὸν ἐγωισμὸν ὅπου ἥλπιζεν ἀγγέλου ἀγαθότητα καὶ συμπάθειαν, τὸν ἀδηνὸν ὅπου περιέμενε χαρᾶς παραδείσου, ὅστις καύσας εἰς λατρείας θυμίαμα ὅ,τι εὐγενὲς, ὅ,τι τίκιον ἐνέκλειεν ἡ καρδία του, εἰδὲ τὴν πέφραν αὐτῆς διαρρήπτομένην μετ' ἀδιαφορίας καὶ χλεύης, ὅτι οὔτος, ἀφ' οὗ εἰς βάσανον τῷ ἔγινεν ἡ αἰσθητικής καὶ ἡ ζωὴ εἰς φορτίον, δὲν ζητεῖ ν' ἀποσίσῃ αὐτὸς ὅπως δήποτε, καὶ δι' αὐτοχειρίας προσέτι, ἀν δὲν προλάβῃ ἡ θλίψις τὸ ἔγκλημα;

— Θερμῶς συνηγορεῖτε, εἶπεν ἡ Ἀγγεική. Μὴ δικάζετε ιδίαν σας δίκην;

— Ιδίαν ἐμοῦ ὅχι, ἀπεκρίθην, ἀλλὰ τὴν γενικὴν δίκην πάντων τῶν ὄμοφύλων μου.

Η Ἀγγεικὴ ἀνεκάγγασεν, ἀλλ' ἀμα τὸ πρόσωπόν της ἐγένετο σοβαρὸν, καὶ ἐκαλύψθη ὑφ' ἐνὸς τῶν αἰφνηδίων ἔκείνων νεφῶν, ἐξ ὧν εἶχον ἡδη εἰκάσει ὅτι ἡ καρδία της εἶχε περισσότερον βάθος ἢ ὅτι ἐδείκνυε τὸ εὐτράπελον ἡθός της.

‘Αλλ' ἐν τούτοις ἐφθάνομεν εἰς Πόρον, καὶ οἱ ἀπότομοι κρημνοὶ οὓς παραπλέομεν πρὶν ἡ στραφῶμεν πρὸς τὸν λιμένα, μᾶς ἀπέσπασαν τῆς ἡδικολογίας εἰς ἦν εἴχομεν βυθισθῆ. Παρετήρουν δὲ κατ' ἐμαυτὸν, ὅτι ἡ ἀγρία αὐτῶν γυμνότης, ἀφ' ἣς ἀπέστρεφον τὸ βλέμμα μετὰ δυσαρεσκείας οἱ πλειστοὶ τῶν ἐπιβατῶν, ἀπετέλει εἴκη ἐναντίας ἐντύπωσιν ἐπὶ τῆς Ἀγγεικῆς, καὶ ἐκ τούτου ἔκρινα αὐτὴν ἴκανην νὰ ἐνοηῇ πᾶν εἶδος φυσικῆς καλλονῆς, τὴν σοβαρὰν καὶ ὑψηλὴν οὐχ' ἡττον ἡ τὴν φαιδράν καὶ γλυκεῖαν. Η φύσις ἐν γένει τὴν συνεκίνει ὡς παιδίον. Μετὰ θαυμασμοῦ μοὶ ἐδείκνυε τὸν πλοῦτον τῶν χρωμάτων ἐπὶ τῆς θαλάσσης, ως ὅπου αὕτη εἰσεχθεὶς εἰς τῶν βράχων τὰς ἐντομὰς, καὶ ἀπὸ λαμπροῦ σαπφείρου μετεβάλλετο εἰς χυτὸν σμάραγδον, ἐν ᾧ τὰ ἐλαφρὰ κύματα, θραυσμένα ἐπὶ τῶν πτερῶν, ἔστεφον αὐτὰς διὰ στιλπνῶν ἀδαμάντων.

— Θαυμάζω, τῇ ἀπεκρίθην, μετὰ πόσης εὐολίας μεταβάλλει μορφὰς καὶ χρώματα αὕτη ἡ θαλάσσα. Είναι ὁ ἀληθὴς χαμαιλέων τῆς φύσεως.

Η Ἀγγεική μὲν ἡτένιστε δι' ἀμφιβάλλοντος ὄφθαλμου, καὶ ἐπειτα, ἐπαναλημβάνουσα τὸ ἀπειλητικὸν τοῦ δακτύλου σχῆμα:

— Νομίζω, εἶπεν, ὅτι σᾶς ἐννοῶ. Δὲν είναι ἀσφαλὲς ν' ἀψηφῇ τις τὴν ὄργὴν τῆς θαλάσσης, ἀλλὰ, προσέξατε! οὕτε τῶν γυναικῶν.

Ἐν τούτοις δὲ ἐκάμψαμεν τὸ ἀκρωτήριον, καὶ τὸ εξαίσιον τῆς θέας εἰλκυσε πάντων ἡμῶν τὴν προσοχήν. Ἐπροχωρούμεν μεταξὺ ὄρέων καὶ λίφων καριεστάτων, τῶν μὲν τῆς Πελοποννήσου, τῶν δὲ τῆς νήσου Καλαυρίας, ἀπέναντι ἡμῶν ἔχοντες τραχεῖαν ἄκραν ἐκ τῆς νήσου ταύτης προέχουσαν, καὶ διαιροῦσαν τὸν κόλπον εἰς δύο. Ἀφ' οὗ δὲ παρηλασμέν μικρὰν ἔρημον νήσον, φέρουσαν ἐρέπιον φρουρίου, ὃ μᾶς εἶπον ὅτι ὡκοδόμησεν ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὁ στρατηγὸς Ἐιδένη, εἰδομεν πρὸς τὰ διξιά, εἰς θέσιν γραφικωτάτην, ἐπὶ τῆς συδένδρου τοῦ ὄρους πλευρᾶς, μέγα λευκὸν οἰκοδόμημα, περὶ οὗ ἐμάθομεν ὅτι ἦτον τὸ μοναστήριον τῆς ἀγίας Τριάδος. Κατ' εὐτυχῆ δὲ συγκυρίαν συνέπεσεν ἡ ἡμέρα ἐκείνη νὰ ἦναι ἡ ἐօρτὴ αὐτὴ τοῦ μοναστηρίου, δι' ὃ καὶ ἀμα ἐφάνη τὸ ἀτμόπλουν, πάμπολλοι λέμβοι τῶν πανηγυριζόντων, ἀναχθεῖσαι ἐκ τῆς παραλίας, ἥλθον πρὸς ἡμᾶς, καὶ παραλαβούσαι πελ-

λοὺς τῶν ἐπιθατῶν, ἐν οἷς καὶ ἐμὲ, μᾶς ἔφερον εἰς τοῦ μοναστηρίου τὴν ἀποβάθραν, ἀκριθῶς τέσσαρας ὥρας ἀφ' οὗ ἀπεπλεύσαμεν ἐκ Πειραιῶς. Τὸ δ' ἀτμόπλουν, ἀποβιβάσαν τοὺς λοιποὺς εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πόρου, ἀπῆλθεν εἰς Ναύπλιον, ὅθεν ἐμέλλε νὰ ἐπανέλθῃ τὴν ἐπιοῦσαν νύκτα διὰ νὰ μᾶς παρχάσῃ.

Ἀπὸ τῆς ἀποβάθρας δ' ἀνέβημεν ἀνάβασιν οὐ μικρὸν διὰ καταφύτου κοιλάδος, καὶ πανταχοῦ ὑπὸ τὰ δένδρα ἀπηγνωμένην, τὰ ἕορτάσματα τῶν ἐνδευμένας, τὰς πανηγυρίζουσας οἰκογενείας, ὡν αἱ μὲν παρεσκεύαζον τὰ τοῦ γεύματος, αἱ δὲ ἦδον, αἱ δὲ ἐχόρευον, καὶ πολλὴ ἦν τοῦ θεάματος ἡ ποικιλία καὶ ζωηρότης.

Τὸ μοναστήριον, κείμενον ἐφ' ὑψηλοῦ, ὅθεν θαυμασίαν ἔχει τὴν ἀποψίν ἐπὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ἀντιπέραν, περιεστοιχισμένον δ' ὑπὸ τεχνητῶν ἄμα καὶ φυσικῶν κήπων, κατείχετο, πᾶν, αὐλὴ καὶ κελλία, ὑπὸ προσκυνητῶν, οἵτινες, περατωθείστης τῆς λειτουργίας, διετίθεντο ἦδην πρὸς τὸ κοσμικώτερον μέρος τῆς ἑορτῆς. Κατὰ ζῆλον αὐτῶν καὶ ἡμεῖς, ἀφ' οὗ προσεκυνήσαμεν τὴν ἦδην ἔρημον ἐκκλησίαν, καὶ περιήλθομεν τὰς ὁραιοτέρας τῶν πέριξ θέσεων, ἐξελεξάμεθα μίαν ἐξ αὐτῶν, εἰς τὴν ἀπέναντι πλευρὰν τῆς κοιλάδος ὑπὸ πυκνὴν σκιὰν παρὰ τὴν πηγὴν, ἡς τὸ ψυχρότατον ὅδωρ θεωρεῖται, καὶ ὅσον ἐκ τῆς γεύσεως εἰκάσαι, τῷ ὅντι εἶναι, ἐν τῶν ἀρίστων τῆς Ἑλλάδος, καὶ περὶ τὴν βίζαν πίτυος καθεσθέντες, ἀπηλαύσαμεν ἐπὶ μίαν ὥραν πάσις εὐχαριστήσεως, ἦν δύναται νὰ παρέξῃ ἀπαράμιλλος φύσις, εὔθυμος συναναστροφὴ καὶ ἐκλεκτὸν πρόγευμα.

«Αὐτάρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔφορ ἔγειτο,»
ἀφ' οὗ δηλαδὴ ἔφαγον καὶ ἔπιον οἱ σύντροφοί μου τρὶς ἔσον τρώγουσι καὶ πίνουσιν εἰς τὰς συνήθεις ἐποχὰς τῆς ζωῆς, κατέβησαν εἰς τὰς λέμβους, ὅπως μεταβῶσι καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Πόρου, ὅπου οἱ μὲν εἶχον γνωρίμους καὶ ὑποθέσεις, οἱ δὲ, φιλοξενούμενοι, ἥθελον ν' ἀναπαυθῶσι μέχρι τῆς δείλης, ὅταν ἐμέλλομεν νὰ δειπνήσωμεν εἰς τοὺς κήπους τοὺς ἀντιπέραν.

Ἄλλ' ἔγὼ ἀλλα εἶχον σχέδια. Ἡθελον νὰ ἴδω τὸν ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, δι' οὗ οἱ μὲν τῶν συντρόφων μου ἥδιαφόρουν, οἱ δὲ προθύμως θὰ τὸν ἔβλεπον, ἀν ἥτο δυνατὸν ὁ ναὸς νὰ ἥρχετο πρὸς αὐτοὺς, ἀντὶ αὐτοὶ ν' ἀπέλθωσι πρὸς ἑκεῖνον. Δι' ὁ, χωρισθεὶς ἀπ' αὐτῶν, ἐνοικίασα ὑποζύγιον ἐνὸς τῶν πανηγυρίζοντων, καὶ ἀνέβην πρὸς τὰ ἐνδότερα τῆς νήσου, διευθυνόμενος πρὸς βορρᾶν.

Ποικίλας δηλόθα ἐπὶ μίαν ὥραν κοιλάδας, ἐν αἷς ἡ συκῆ φύεται πολλάκις παρὰ τὴν κερατείαν, καὶ ἡ λειμονία παρὰ τὴν πίτυν, καὶ ἔφθασα εἰς ὑψηλὸν ὄροπέδιον, ὅθεν ἡ ὁρατὸς ἐκτείνεται ἐπὶ πάντα τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, ἐπιβλέπουσα τὸν μέλανα ἡφαίστειον ὅγκον τῶν Μεθάνων, καὶ μετ' αὐτὸν τὴν Αἴγιναν, καὶ ὑπὲρ αὐτὴν τὰ Μέγαρα, τὴν Σαλαμῖνα, λευκὴν τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν ἐν τῇ ἀποστάσει, καὶ κυανὴν τὴν Ἀττικὴν μέχρι τοῦ Σουνίου, καὶ μετὰ τὸ Σουνίον ἀχανὲς τὸ Αἴγανον μετὰ τῶν Κυκλαδῶν ὡς ἐνεσπαρμένων σκιῶν. Εὔρυς κύκλος κατεστραμμένου τοίχου εἶναι ὁ περίθολος τοῦ ναοῦ, περὶ δὲ συνήρχετο ἐν ἀπωτάτοις χρόνοις ἀμφικτυνίᾳ περιλαμβάνουσα καὶ αὐτὰς τὰς Ἀθήνας, καὶ δὲ ἀπηθανάτισε τοῦ Δημητέρους ὁ θάνατος. Ἐντεῦθεν ὁ φιλόπατρις καὶ ἀπότοπος βίτωρ ἡτενίζε διὰ δύοντος ὄφθαλμοῦ τὴν δουλωθῆσαν πατρίδα του, καὶ ἐπεμπειν αὐτῇ τὸν ἐσχατὸν ἀσπασμὸν, ὅταν, ῥιφῶν τὸ δηλητήριον τοῦ καλάμου του, ἥνοιγεν εἰς τὴν ψυχὴν του διὰ τοῦ θανάτου ὁδὸν πρὸς τὴν ἐλευθερίαν.

Ἐκεῖ ἐκαθέσθην ἐπ' ἀρχαίου λίθου, ἀναλογιζόμενος τὴν τύχην τοῦ μεγάλου πολίτου, ὅστις, ὅταν ἡ Ἑλλὰς ἐπιπτε γονυκλινῆς ἐνώπιον τῶν κατακτητῶν, μόνος ἵστατο ὄρθιος, τελευταῖς μοιομάχοις τοῦ λόγου, καὶ θὰ μετέβαλλε τῆς Ἑλλάδος τὴν τύχην, ἀν ἡ Ἑλλὰς ἥτον ἔτι ἀξία ν' ἀκολουθήσῃ τὰς ἀνδρικὰς συμβουλάς του, ἢ νὰ πέσῃ εὐγενῶς ὡς αὐτός.

Εἰς τοιαύτας σκέψεις ἤμην βεβυθισμένος, ὅταν αὐγῆς ἤκουσα, δὲν ἤξενρω πόθεν, ἐκ τῶν πετρῶν ἡ ἐκ τῶν δένδρων ἐξεργάμενον ἄσμα θιλερόδη, παράδοξον, ἀκατανοήτου μελωδίας, καὶ φαλλούμενον δι' ὑποτρεμούστης καὶ σχεδὸν θρηνώδους φωνῆς. «Ο τόνος αὐτῆς εἶχε τὸ βαθέως τὴν ψυχὴν συγκινοῦν, καὶ ἐκπλήξας με κατ' ἀρχὰς, μὲ εἶλκυε μέχρι τέλους ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ὅλος εἰς αὐτὸν προσηλώθην, καὶ λαβὼν τὸ χαρτοφυλάκιον μου, ἐσημείωσα τοὺς ἐπομένους στίχους εὐκόλως, διότι ὁ ψάλτης τοὺς ἐπρόφερεν εὐκρινῶς, καὶ ἐπανέλαβε δις τὴν κατ' ἀρχὰς διαφυγοῦσάν με πρώτην στροφήν.

Νέον ἄνθος ἔθαλλον.

Ἄγγελος μ' ἐφίλησε

Φίλημα πικρόν·

Μ' ἔδρεψε καὶ μ' ἐρήψε,

Κ' εἰς κρημνὸν μ' ἐκύλισε

Χείμαρρος νεκρέν.

Κύκνος χιλιόπτερος,

Ν' ἀναβο ἥθελησα

Εἰς τὸν οὐρανόν,

Πλὴν χρυσῆ μ' ἔκεντησε
Κεχρυμμένη μέλισσα,
Κ' ἔπεσα θανών.

Φωτοβόλοι μ' ἔφεγγον

"Ἐρως καὶ διάνοια;

"Ιερὰ δύνας;

Φεῦ! ὁγρὰ ἔσθησε

Τ' ἄστρα τὰ οὐράνια

Ἄστλαψ ποντιάς.

Χάρτες δὲ θεογράπτος

Τῆς εὐρείας πλάσεως

Μ' ἦτον ἀνοικτός-

Πλὴν μοι τὸν ἀφίκεσθαι

"Απὸ τῆς δράσεως

Κάλυμμα ψυχτός.

Περιφέρω ἔκτοτε,

Τὴν ψυχὴν ἀδύματος,

Βλέμμα σκοτεινὸν

Εἰς κενήν τὴν ἔκτασιν

Τ' οὐρανίου δώματος,

Εἰς τὸ πᾶν κενόν.

Τὸ παράμουσον τοῦτο ἄσμα, καὶ ἡ παρατράγῳδος αὐτοῦ μουσικὴ, οὕτως αἰφνηδίως προσπεσοῦσά μοι, τοσοῦτον ἐκλόνισε τὰ νεῦρά μου, ὥστε ἐπλήσθησαν δακρύων οἱ ὄφθαλμοί μου. Ἐνῷ δὲ περιεθλεπόμνη, ἐρευνῶν πόθεν τὸ ἄσμα προήρχετο, εἴδα αἰχνῆς ἐμπρός μου ἀνθρωπὸν ἄγριον τὴν ὄψin, μέλαιναν ἔχοντα τὴν κόμην, δασὺν καὶ ράκενδύτην, εἰς στιβαρὰ δὲ στηριζόμενον ῥάβδον, καὶ τὸν ἔνα πόδα γυμνὸν, τὸν δὲ ἔτερον ὑποδεδεμένον δι' αὐτοσχεδίου τινὸς ἀρχαϊκοῦ σανδάλου.

— Σεῖς, φίλε μου, ἐτραγῳδεῖτε; τῷ εἶπα, καὶ ἡ φωνή μου ἐτρέμε. Τίς ἔχει τὴν κακίαν, τίς ἔχει τὴν θηριώδιαν νὰ σὲ δείρῃ;

Εἰς τὰς λέξεις ταύτας οἱ ὄφθαλμοί του ἤστραψαν ως ἀνθρακες, καὶ μετὰ πυρετώδους ταχύτητος ὁμιλῶν·

— Φίλος! ἀνέκραξε. Τίς εἶπεν ὅτι εἶμαι φίλος σου; Ἄν τὸ πιστεύῃς, φύγε λοιπὸν, πρὶν μ' αὐτὴν τὴν ῥάβδον σὸν κατέξω τὴν κεφαλήν. Δὲν ἡξεύρεις, δεῖλαιε, ὅτι οἱ φίλοι πνίγουσιν, ὅτι οἱ φίλοι φυνέουσιν; Ἄν εἶμαι φίλος σου, πρέπει νὰ σὲ λακτίσω ἀπὸ του ὑψους τούτου κατὰ τῶν κρημνῶν, νὰ συντριβῇς ως ὕελος διὰ νὰ γελάσω.

Φεῦ! παράφρονα εἶχον ἐμπρός μου! καὶ ἡ παχύτης τῆς ῥάβδου του, καὶ τὸ νευρώδες τῶν μελῶν του ἡγγυῶντο ὅτι εὐκόλως ἐδύνατο νὰ μεταβῇ ἀπὸ τῆς ἀπειλῆς εἰς ἔργον. Η πρώτη μου ίδεα ὑπῆρξε ν' ἀκολουθήσω τὴν φρόνιμὸν του συμβουλὴν, καὶ νὰ φύγω. Άλλ' ὅταν αὖθις ἀνέβλεψκ, καὶ παρετήρησα εἰς τὸ μέτωπόν του βαθείας βυτίδας, ἃς δὲν εἶχε σκάψει ἡ λικία, καὶ εἰς ὅλην τὴν φυσιογνωμίαν του γλυκύ

τι καὶ συμπαθὲς, καὶ ἔκφροσιν βαθυτάτης ψυχικῆς ἀλγηδόνος, τότε οὐκτος διεδέχθη ἀμέσως τὸν φόβον.

— Δὲν φεύγω, τῷ ἀπεκρίθην ἡ πίσις, διότι τὸ ἔξυρω, κακὸς δὲν εἶσαι, εἶσαι δυστυχής.

— Δυστυχής! . . . ἐπανέλαβε βραδέως, καὶ ὡς προσπαθῶν ν' ἀναπολήσῃ τι διαφεῦγον τὴν μνήμην του. Δυστυχής! . . . Ποῦ ηῆρες τὴν λέξιν αὐτήν; Ναὶ, ἐνθυμούμαι; Ήτο καὶρὸς ὅταν ἀλλην δὲν εἶχον εἰς τὰ χειλὶ μου. Καὶ ἦτον ἡ λέξις μαγική ἀνοιγε τὴν ψυχήν μου καὶ ἔχλαια, καὶ τότε ἀνέπνεα. Τώρα μ' ἐπῆραν, βλέπεις, τὴν πνοήν, καὶ περιφέρομαι νεκρὸς ἀταφος. Διατί δὲν μὲθάπτουν, ἀφ' οὗ εἶμαι νεκρός; Οστις εἶναι νεκρός, δὲν ἔχει δικαίωμα εἰς τὸν τάφον; Βλέπεις, ἀν μ' ἔθαπτον, ἡ πνοή δὲν θὰ μ' ἔχρειάζετο.

— Καὶ τίς σ' ἐπῆρε τὴν πνοήν; τὸν ἡρώτησα μειδιάσας, ἀν καὶ ἡσθανόμην πιεζομένην ἰσχυρῶς τὴν καρδίαν μου.

— Γέλας! ἀνεφώνησεν ἐκεῖνος, καὶ ἀνετινάχθη ὡς ὑπὸ ἐλατηρίου, καὶ οἱ ὄφθαλμοί του ἀνέλαμψαν. Γελᾶς, ἄρα μὲ προδίδεις. Γελᾶς ὡς ὅλοι ἔκεινοι, καὶ ἵσως θέλεις καὶ σὺ νὰ μὲ δείρης. Ω! μὴ μὲ δείρης, μὴ μὲ δείρης, σὲ πάρακαλῶ. Δὲν ἡξεύρεις πῶς μὲ πονεῖ.

— Νὰ σὲ δείρω! τῷ εἶπα, καὶ ἡ φωνή μου ἐτρέμε. Τίς ἔχει τὴν κακίαν, τίς ἔχει τὴν θηριώδιαν νὰ σὲ δείρῃ;

— Ναὶ, κακὸι ἀνθρωποι εἶναι, ἀπίντησεν. Οταν ἐλέγα ότι εἶμαι δυστυχής, μ' ἔδερνον διὰ νὰ σιωπήσω.

— Οποία βάρβαρος ἀπανθρωπία! ἀνέκραξα ἀγανακτῶν. Καὶ δὲν ἔχεις κάνενα γνώριμον, κάνενα οἰκεῖον; Δὲν ὑπάρχει εἰς τὴν γῆν κάνεις νὰ σὲ ἀγαπᾷ;

— Νὰ μ' ἀγαπᾷ, εἶπεν ἀνακαγγάσας. Νὰ μ' ἀγαπᾷ! Δὲν μ' ἀγαποῦσαν ὅταν ημην ζῶν, καὶ θὰ μ' ἀγαποῦν τώρα ὅταν ημαι σκύλλος; Εμὲ, ἡξεύρεις, μ' ὄνομάζουν σκύλλον του μοναστηρίου. Τὸν σκύλλον ὅμως τὸν ἀγαποῦν, καὶ ἔμε μὲ λακτίζουν. Εἶμαι τὸ ἀντικείμενον τῆς κοινῆς ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἀποστροφῆς. Πρέπει νὰ ημαι πολὺ κακὸς ἀνθρωπος, ἀν καὶ ἐνόμιζα ότι εἰς κάνενα κακὸν δὲν ἔκαμα. Νὰ μ' ἀγαποῦν; Δὲν μὲ λέγεις ότι εἶσαι παράφρων!

Καὶ ἐπανέλαβεν ἡχηρότερον τὸν σπασμωδικὸν γέλωτά του, οστις μοι ἐσπάραττε τὴν καρδίαν, διότι τὸ κάτωχρον πρόσωπόν του, οἱ τρόποι του, οἵτινες καὶ ἐν τῇ ἀτοπίᾳ των δὲν ἐστεροῦντό τινος ἀξιοπρεπείας, καὶ αὐτὴ ἡ ἀσυνάρτητος γλώσσα του,

ἐν ᾧ πολλάκις παρετήρουν ἐπιτήδευσιν τύπων καὶ λέξεως, μ' ἔπειθον ὅτι εἶχον νέον ἐμπρός μου καὶ ἀγωγῆς καὶ παιδίας λαχόντα, θῦμα δὲ δεινῆς νόσου, προελθούσης ἵσως ἐκ παθήματος ἡθικοῦ, καὶ ἔτι μᾶλλον θύμα τῆς ἀγνοίας καὶ τῆς σκαιότητος τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὃν τὴν ἐπιμέλειαν ἡτον ἐμπεπιστευμένος. Λαβὼν δ' αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν, ἔσφιγγον αὐτὰς, καὶ ἡτείνον τὸ μελαγχολικὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, ἐφ' οὗ ὁ γέλως ἐλάμβανε τὴν ἐκφρασιν τῆς ὁδύνης.

— Εἰπέ μοι τί πάσχεις, τῷ εἶπα. Ἀνοίξον, ἀν ἡμπορῆς, τὴν καρδίαν σου εἰς ἐμὲ, καὶ θέλεις εὔρει παρηγορίαν, ἢν παρηγορῇ ἡ συμπάθεια.

Καὶ ταῦτα λέγων, ἡσθάνθη τοὺς ὄφθαλμούς μου δακρύοντας.

Αἴφνης ἀποσπῶν βιαίως τὰς χειράς του ἀπὸ τῶν ἀδικῶν μου·

— Κλαίεις, ἀνέκραξε. Κλαίεις! 'Εγόμιζον ὅτι δὲν ὑπάρχουσι πλέον δάκρυα εἰς τὴν γῆν. Ἡξέυρεις ὅτι μόνοι οἱ ἄγγελοι κλαίουν, καὶ τὰ δάκρυά των εἶναι δρόσος τοῦ παραδείσου. 'Αλλ' οἱ ἄγγελοι γίγνονται δαίμονες, καὶ τὰ δάκρυά των γίγνονται φλὸξ ρευστὴ, καὶ τρώγουσι τὰς καρδίας. 'Επικατάρατοι οἱ ἄγγελοι ὅταν μειδιοῦν διὰ ν' ἀπατήσουν, ἐπικατάρατα τὰ δάκρυκα ὅταν φέουν διὰ νὰ πνίξουν!

Τὰς λέξεις ταύτας ἐπρόφερε μετὰ πλείστης ἔξαψεως, ἥτις ὅμως διὰ μιᾶς ἐκόπασε, καὶ, ὡς δὶ αἰφνιδίας ἀντιδράσεως, ἰσχυρὰ διεδέχθη αὐτὴν νευρικὴ συγκίνησις. Οἱ πόδες του ἐκλονίσθησαν, καὶ ἐγείρας αὐθις τοὺς ὄφθαλμούς εἰς τοὺς ἀδικούς μου, καὶ ἀναγνούντος συμπάθειαν εἰς αὐτούς, ἐρρίφθη μεθ' ὅρμης εἰς τὸ στῆθός μου, καὶ ἐκρυψε τὴν κεφαλὴν εἰς αὐτὸ, ὡς παιδίον εἰς τὸν κόλπον μητρὸς, καὶ ἐκλαυστεν ὀλοφυρόμενος. Οὕτως ἐμεινεν ἐπὶ τινας στιγμὰς, καθ' ἀς ἐγὼ τὸν καθηυτάζον, θωπεύων αὐτὸν διὰ τῆς χειρός. ὅταν δὲ γέρθη, ἐρρέον ἔτι τὰ δάκρυά του, καὶ εἰς τοὺς ὄφθαλμούς του ἐφαίνετο, ἀντὶ τῆς πρώην ἀγρίας φλογὸς, ἀνατείλασα ἀμυδρὰ νορμούσνης ἀκτίς.

— Εσο εὐλογημένος, μοὶ εἶπεν, ἔναγκαλιζόμενός με. Ἐλυσας τὸν πάγον τῆς καρδίας μου. Εἶχα τόσα ἔτη νὰ κλαύσω! 'Απὸ τοὺς χρόνους τῆς εὐτυχίας. Τότε ἐκλαια, διότι τάτε ἡλπιζα.

— Εἶχε θάρρος, τῷ εἶπα, ἀργίζων νὰ συλλαμβάνω ἐλπίδας ὅτι συνελθῶν μ' ἔννοει. Μὴ παραδίδεσαι εἰς τὴν ἀπελπισίαν. Πλησίαζε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ θὰ ιδῆς ὅτι σὲ ἀγαποῦν. Μὴ παραδίδου εἰς τὰς θλιβερὰς σκέψεις σου. Διατί ἔρχεσαι μόνος εἰς ταύτην τὴν ἐρημίαν;

— Ἐρημίαν λέγεις αὐτήν; ἀνέκραξε. Καὶ δὲν εἶδες ὅτι εἶναι σκοτεινὸς ὅλος ὁ ἄλλος κόσμος; Ἐκεῖνος εἶναι ἀκατοίκητος. Ἐδῶ κατοικεὶ . . . Ἀλλὰ σιώπα! Μὴ σ' ἀκούσῃ κάνεις. Θὰ μ' ἀφαιρέσουν καὶ αὐτὴν τὴν χαράν μου.

— Τίς κατοικεῖ; ἡρώτησα. Εἰς ἐμὲ ἡμπορεῖς νὰ τὸ εἰπῆς. Δὲν μ' ὑποπτεύεις ἐμὲ καθὼς τοὺς ἄλλους.

— Οχι, εἶπε, σὲ δὲν ὑποπτεύω. Εἶσαι καλὸς ἀνθρωπός. Ἐκλαυσας δι' ἐμέ. Ἐκείνη κατοικεῖ ἐδώ. Καθ' ἡμέραν φεύγω ἀπὸ τὸ μοναστήριον καὶ ἔρχομαι καὶ τὴν βλέπω. Ἐκεῖ κάθηται, εἰς τῆς Ἀκροπόλεως τὴν σκιάν. Νομίζεις ὅτι εἶναι ἄγαλμα Πραξιτέλους ἐκεῖν' ὅπου βλέπεις. Οχι, εἶναι ἐκείνη. Ιδὲ, μειδιᾶ. Ἡξεύρεις ὅμως; . . . Ἀλλὰ μὴ τὸ εἰπῆς εἰς κάνενα. Εἶναι ψευδες τὸ μειδίαμα. Μὲ νεύει πάντοτε διὰ τῶν ὄφθαλμῶν καὶ διὰ τῆς χειρός. Ἡξεύρεις διατὶ μὲ νεύει; Διὰ νὰ πέσω εἰς αὐτοὺς τοὺς κρημνούς καὶ διὰ νὰ γελάσῃ.

— Καὶ ποία εἶναι ἐκείνη; Ποιὸν εἶναι τὸ ὄνομά της; ἡρώτησα, ὀλιγάτερον ἐκ περιεργείχς ἢ ἐκ τῆς ἐλπίδος νὰ μάθω τι θετικώτερον περὶ τοῦ δυστυχοῦς, καὶ νὰ τῷ τείνω, εἰ δυνατόν, χείρα βοηθείας.

— Τ' ὄνομά της, εἶπε, κινῶν τὴν κεφαλὴν, εἰνέδω γεγραμμένον εἰς τὴν καρδίαν μου, καὶ δὲν ἔργανει πλέον, διότι ἡ καρδία μου ἔκλεισε.

— Καὶ σὺ, δὲν μὲ λέγεις πῶς ὄνομάζεσαι; ἐπεμεινα ἐρωτῶν.

— Εἶγώ; ἀπεκρίθη γελῶν κατὰ τρόπον ὅστις ἀπεδείκνυεν, ὅτι αἱ φρένες του ἡρχισαν πάλιν συσκοτιζόμεναι. Εἶγω ὄνομάζομαι ὁ ζῶν νεκρός. Ἐκεῖνοι ὅμως δὲν ἡξεύρουν, καὶ μ' ὄνομάζουν ὁ σκύλος τοῦ μοραστηρίου.

Ἐπέμεινα δὲ μάτην εἰς τὰς δύω ἐρωτήσεις μου ταύτας, διότι πάντοτε σταθερῶς τὰς ἴδιας μοὶ ἔδιδεν ἀπαντήσεις.

— Άλλὰ, τῷ εἶπα τέλος, ἵσως τὴν ἀδικεῖς, ἵσως εἶσαι ἡπατημένος καὶ σὲ ἀγαπᾷ.

Πλησίασας τότε εἰς ἐμὲ, ὡς ἢν εἶχε τι σπουδαῖον νὰ μ' ἐμπιστευθῇ.

— Οχι, μοὶ εἶπε ταπεινὴ τῇ φωνῇ. Ἐκεῖνος ἦτον εὔμορφος, ἐγὼ ἀσχημος, ἐκεῖνος εὐφύης, ζωτρὸς, ἐγὼ δὲν ἡξεύρα νὰ ἀρέσω, ἐκεῖνος πλούσιος καὶ ἐγὼ πτωχός. Ἐκεῖνος τῇ ἐπρόσφερεν οἴκους, κτήματα καὶ ἀμάξις, ἐγὼ μόνην εἶχα τὴν πτωχήν μου καρδίαν. Ἐρρίψε τὴν καρδίαν, καὶ ἐλαβε τοὺς οἴκους καὶ τὰς ἀμάξας. Εἶχε δίκαιον δὲν παραπονοῦμαι. Άφ' οὗ ὅμως ἡθελε νὰ τὴν φίψη, διατὶ τὴν ἐζήτησεν ἢ διατὶ τὴν ἐδέχθη; Επειτα ἐν σκέ-

πτομαι, καὶ δὲν ἡμπορῷ νὰ τὸ ἐννοήσω. Αφ' οὗ ἀπέθανεν ἡ καρδία μου, ἀπέθανα βεβαιώς καὶ ἐγώ. Διατὶ λοιπὸν δὲν μὲ θάπτουν; Διατὶ μ' ἀφένουν νὰ περιφέρωμαι ζῶν νεκρός; Δὲν ἡξεύρουν, δὲν ἐννοῦν πόσον εἶναι ὁδυνηρόν; Ἡ μήπως πρέπει νὰ εἴμαι πλούσιος διὰ ν' ἀγοράσω καὶ τοῦ τάφου τὴν ἱσυχίαν;

Αἱ λέξεις αὗται μοὶ ἐσπάραττον τὴν καρδίαν· δι' ὃ καὶ θέλων νὰ συντέμω τὸν καὶ δὲν ἔμε καὶ διὰ τὸν δυστυχῆ ἀναμφιθόλως ἐκεῖνον θλιβερὸν τοῦτον διάλογον, ἡγέρθην, καὶ σφίγξας σιωπηλῶς τὴν χειρά του, ἀνέβην εἰς τὸ ζῶν μου, καὶ ἐστράφην πρὸς τὰ ὅπισα, περίλυπος· ὅτι τὸν ἐγκατέλειπον ἐν τοι- αύτῃ τοῦ πνεύματος καταστάσει, ἀλλ' ἐννοῶν ὅτι οὐδὲν ἐδυνάμην τότε πρὸς ἀνακούφισιν του, καὶ ἐ- πιφυλαττόμενος κατόπιν νὰ σκεφθῶ τί ἐνεδέχετο νὰ γείνη ὑπὲρ αὐτοῦ. Μόλις ὅμως ὀλίγαν προύχω- ρυσα, καὶ, στρέψας τὴν κεφαλὴν, τὸν εἶδα ὅτι ἐν σιωπῇ μὲ παρηκολούθει, ὡς τὸ κυνάριον ἀκολουθεῖ τὸν δεσπότην του, καὶ βραδύνας τὸ βῆμα, τὸν ἀ- φῆκα νὰ μὲ πλησιάσῃ, καὶ συνέδεσα πάλιν μετ' αὐ- τοῦ ὄμιλίαν, προσπαθῶν ὅτε μὲν νὰ τὸν παραμυθῶ, ὅτε δὲ ν' ἀρυθῶ ἀκριβεστέρας περὶ αὐτοῦ πληρο- φορίας, ἀς νὰ μεταλλεύσω ποτὲ πρὸς ὄφελός του. Ἀλλὰ μετὰ λύπης μου παρετήρησα ὅτι ἡ ἀχλὺς εἴχεν αὖθις πυκνωθῆ ἐπὶ τοῦ νοός του, καὶ μόνον ὅταν ἐλαφρῶς καὶ ἐπιτηδείως κατώρθουν νὰ θέξω τὴν χορδὴν τῆς καρδίας του, τότε παροδική τις ἀκτὶς ἀνέτελλεν ἐν τῇ διανοίᾳ του, καὶ ὡς ἀστρα- πὴ ἔλαμπε καὶ ἐσθήνετο. Ωστε καθ' ὅλην τὴν ὁ- δοιπορίαν, ἥτις περὶ τὴν μίαν διήρκεσεν ὕραν, πολ- λάκις μὲν νομίζω ὅτι κατώρθωσα νὰ σταλάξω στα- γύνας τινὰς παρηγορίας εἰς τὴν ἀλγοῦσαν ψυχήν του, πολλάκις ν' ἀναβιβάσω πραύνοντα δάκρυα εἰς τοὺς ὄφθαλμούς του, ἀλλ' ἐκ τῶν κατ' αὐτὸν οὐδὲν περαιτέρω κατώρθωσα νὰ ἔξαριθώσω. Ὅταν δ' ἐ- φύσασα εἰς τὸ μοναστήριον, ἡρώτησα τὸν ἀνθρώπον εἰς ὃν ἀπέδωκα τὸ ὑποζύγιον, τί γνωρίζει περὶ τοῦ παράφρονος· ἀλλ' οὕτος οὐδὲν ἄλλο ἤξευρεν, ἐκτὸς ὅτι εἶναι ὁ μουρλὸς τοῦ μοναστηρίου. Ἀπετάθην μετὰ ταῦτα εἰς ἔνα τῶν μοναχῶν, ὅστις καὶ αὐ- τὸς μοὶ εἶπε γελῶν, ὅτι τὸν ὀνομάζουσιν εἰς τὸ μοναστήριον τὸν μουρλὸν, ἢ καὶ τὸν σχύλ.λοκ τοῦ μοναστηρίου· ὅτι εἶναι ἐντελῶς εἰς βάρος τοῦ κοι- νοῦσιου, ὄκνηρός, μὴ ἐργαζόμενος χωρὶς ξύλου, ἀλλὰ πάντοτε χάσκων καὶ λέγων στίχους ἢ ἄλλας ἀνοη- σίας· ὅτι δὲ καὶ ὁ Ἑγαύμενος, ὅστις κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἐκοιμάτο μετὰ τὸ ἄριστον, περισσό- τερα περὶ αὐτοῦ δὲν εἶγι δυνατὸν νὰ γνωρίζῃ,

διότι τὸν μουρλὸν εἶχε φέρει εἰς Ἀθηνῶν ὁ προκά- τοχος τοῦ Ἡγουμένου τούτου, ἀποδιώσας ἔκτοτε. Βλέπων ἐπομένως ὅτι ἐμπαταιοπόνουν ζητῶν ἐνταῦ- θα πληροφορίας, παρεκάλεσα τὸν ἄγιον πατέρα νὰ συστήσῃ καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς φιλάνθρωπον καὶ χρι- στιανικὴν συμπεριφορὰν πρὸς τὸ δυστυχὲς τοῦτο πλάσμα, τὸ ἐγκαταλειμμένον ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἔδωκα ὅληγα τινὰ κερμά- τια πρὸς περιθαλψίν αὐτοῦ, προσθεῖς ὅτι μετὰ τὴν ἐπιστροφήν μου εἰς Ἀθήνας θέλω φροντίσει νὰ βελ- τιώσω τὴν τύχην του.

(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

ΑΔ. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

—*—

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΟΥΜΒΟΛΔΟΣ.

Πᾶσα μεγαλοφύΐα, εἰς οἵονδήποτε κλάδον καὶ ἀν- ἀνήκει, ἔχει δικαίωμα πολιτογραφήσεως εἰς τὴν σει- ρὰν τῶν βιογραφιῶν τῆς Χρυσαλλίδος. Μετὰ τὸν βίον τοῦ Μυτσά, τοῦ Βελλίνη, τοῦ Βερνέ, τοῦ Σα- τωρίαν, διηγούμενα σήμερον τὸν βίον τοῦ Ούμβολ- δου. Μετὰ τὸν ποιητὴν τοῦ ὄποιου οἱ στίχοι μᾶς ἔβαυκαλίσαν καὶ ἀπεκοίμισαν τὰ δεινά μας, μετὰ τὸν μουσικὸν τοῦ ὄποιου ἡ ψυχὴ ἀνέλυσεν εἰς ἀρ- μονίαν, μετὰ τὸν ζωγράφον τοῦ ὄποιου ἡ γραφὶς ἔθελε τὰ ἐκθαμβαῖ σύμματά μας, ἥλθεν ἡ σειρὰ τοῦ σοφαροῦ ἐπιστήμονος, τοῦ βαθέος φιλοσόφου, τοῦ ἀκαμάτου περιηγητοῦ ὅστις ἐδόξασε τὴν Πρωσσίαν.

Οἱ βαρῶνος Αλεξανδρος Ούμβολδος, γρόνος ἀρ- γαίας καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας, ἐγεννήθη εἰς Βερο- λίνον τὴν 2 Σεπτεμβρίου 1769. Ο πατέρος του ταγ- ματάρχης τοῦ πρωστικοῦ στρατοῦ, ἐπέστησε πολὺ τὴν προσοχὴν του ἐπὶ τοῦ παιδὸς, καὶ ἡ πρώτη του ἀνατροφὴ ὑπῆρξε λίαν ἐπιμεμελημένη ὁ οἰκογενεια- κὸς φίλος Κάμπης, ὁ συγγραφεὺς τοῦ Νέον Ρομ- βιοῶνος, τῆς Αρακαλέψεως τῆς Αμερικῆς, καὶ τόσων ἄλλων μαγευτικῶν συγγραμμάτων, τὰ ὄποια θὰ θέλγωσιν ἐπ' αἰδῶνας τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, διεύ- θυνε τὰς πρώτας τοῦ Ούμβολδου σπουδάς· ἡ πολυ- μάθεια καὶ ἡ εύφυΐα του καθίστων τὴν μάθησιν ἐπαγγελίαν εἰς τὸν παιδία καὶ τῷ ἐνέβαλλον τὴν ἀ- κόρεστον ἐκείνην ἀγάπην πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν, ἡ ὅποια ὑπῆρξε κυρία αἰτία τῆς δοξῆς του.

Διαμείνας ἔτη τινὰ εἰς τὸ πανεπιστήμιον τοῦ Βερολίνου καὶ τῆς Φραγκφόρτης, μετέβη μετὰ ταῦ- τα εἰς τὴν Γοτίγγην, ὅπου συνεδέθη διὰ στενῆς φε- λίας μετὰ τοῦ Γεωργίου Φόρτερ, ὅστις εἶχε συν-